

Hordaland fylkeskommune

Sendes Statens Vegvesen
Askedalen 4
6863 Leikanger

KOPI

Vår ref.:
34130/778668

Ansvarlig adv.:
Knut R. Nergaard

Dato:
15. september 2015

KLAGE. UTESERVERING LANGS TORGET I BERGEN

1. Representasjon

Det har i flere måneder vært en konstruktiv dialog mellom de parter undertegnede representerer og Trafikketaten i Bergen kommune vedrørende forvaltning av uteservering langs med husene på Torget.

Hordaland fylkeskommune er veieier av fylkesveien over Torget og dermed også fortauet syd for veien. Bergen kommune som er hjemmelshaver. Statens Vegvesen er forvaltningsorgan på vegne av fylkeskommunen.

Etter avtale mellom Bergen kommune og Statens Vegvesen, er det Bergen kommune som har utleie av området for uteservering på Torget.

Undertegnede representerer:

Eiendomseier	Adresse	Gnr./bnr.	Driver
Torget 7 AS	Torget 7	166/456	Torget 7 Servering AS
Torget 7 AS	Torget 9	166/457	Torget Drift 9 AS
Torget 13 AS	Torget 13	166/459	Zuppa Torget AS
Torget 15 AS	Torget 15	166/460	Torget 15 Servering AS

2. Vedtaket

Ved skriv fra saksbehandler Kristina Ebbing Wensaas sendt i e-post 24. august 2015 til Bergen kommune, Trafikketaten, fatter Statens Vegvesen vedtak som omfatter uteserveringen på Torget, og som Bergen kommunes trafikketat anser ser forpliktet til å etterfølge.

Vedtaket ble mottatt av undertegnede i e-post fra Trafikketaten den 26. august 2015 kl. 11:18. Den forvaltningsmyndighet som Vegvesenet her utøver griper direkte inn i det avtalerom som mine parter har i forhold til Bergen kommune. Mine parter har således forvaltningsrettslig klageinteresse.

For ordens skyld nevner jeg at e-post av 24. august 2015 bygger på et notat fra Statens Vegvesen kalt «uteservering langs Torget for sesongene 2015 og 2016» som antakeligvis er datert 18. august 2015.

På møtet hos Trafikketaten den 20. august ble det uttalt fra saksbehandler fra Statens Vegvesen at deres hjemmel for forvaltningsmyndigheten var knyttet «Hordaland fylkeskommune som veieier».

Følgelig bringes denne klagesak inn for veieieren.

3. Om arealforståelsen

Det er klagernes oppfatning at Hordaland fylkeskommune har et ønske om et attraktivt sentrum i Bergen by. Da er det nødvendig at mange ulike aktører må tilpasse sin virksomhet til hverandre.

Aktiv og god uteservering er en viktig del av det urbane miljø langs Torget. Her er det et sammenfallende syn med Bergen kommune.

Med bakgrunn i vegvesenets skriv og uttalelser på møte 20.08. synes det som Statens Vegvesen har en snevrere forståelse av de samfunnsmessige interesser. Jeg viser til notat av 18. august s. 8 om «konsekvenser av brudd på avtale» og uttalelser i møte 20. august hvor saksbehandlerne tilkjennega kun prioritet til dem som var mobile brukere av fortauet som sådan.

Vegvesenet hevder å ha «fått mange henvendelser». Ingen av disse er blitt fremlagt.

Man må for øvrig forvente at i et bysamfunn vil det alltid være personer med «ensidige sterke meninger». Det er således substansen i henvendelsene, vurdert i forhold til andre interesser, som må legges til grunn ved en helhetsvurdering.

4. Konkrete klagepunkter

4.1. Serveringsstedene ber om at uteserveringsarealet endres fra den «generelle 4 meter» til en generell 3 meter etter kl. 18. Det er avslått av Vegvesenet.

En ordning om større serveringsareal etter kl. 18 har vært anvendt i mange år uten at det har skapt problemer. Det er på ingen måte «så mye trafikk på fortauet» til at dette

berettiger å fravike den fleksibilitet som har vært i tidligere år.

4.2. Innsnevret areal utenfor Torget 15.

Vegvesenet har ytterligere innsnevret areal utenfor Torget 15. I e-post av 24. august 2015, nå som begrunnelse «kummen på stedet».

Man har hatt uteservering utenfor Torget 15 siden ca. 1997 uten av angjeldende kum har gitt noen problemer. I fall man nå mener at området nå er «mindre effektivt gangareal her», kan dette gjøres med små enkle tiltak. Serveringsstedet bidrar gjerne i så måte.

4.3. Utenfor Torget 3

Fylkeskommunen bes også gjennomgå arealet utenfor Torget 3 som vegvesenet sier «får betydelig mindre areal i denne runden». For dem som ferdes på stedet daglig kan ikke se at det er korrekt observasjon at det «er for trangt her».

4.4. Markiser

Vegvesenet har med bred penn krevet at enden på markisene skal ligge innenfor serveringsarealet. Den eneste begrunnelsen som gis for dette standpunkt er «dråpefall på fotgjengere».

Serveringsstedene har ved gjennomgang sett at utforming etter leiearealene vil medføre uheldig design av markisene på Torget, og dermed være i strid med Bergen kommunes ønske om et helhetlig preg over markisene.

Serveringsstedene ber derfor om å få anledning til å sette opp markisene på funksjonell måte. Den tekniske løsning for dråpefall er etablering av vannrenner nederst på markisene, og avløp på det eksklusive serveringsareal.

(For ordens skyld: dette moment har ikke vært vurdert tidligere i saken.)

For ordens skyld bekrefter jeg markisehøyde 240 må overholdes. På denne måte vil for øvrig markisene bli en skjerm også for fortauspublikummet på enkelte steder.

5. Oppsummering

Serveringsstedene har hatt en konstruktiv dialog med Bergen kommunes trafikketat. Man håper på en tilsvarende dialog med veieier og «fortausbesitter» Hordaland fylkeskommune.

Om Statens Vegvesen også vil utvide sine vurderinger i klageomgangen, og således gi medhold på nærværende klage, ville det være å foretrekke.

ADVOKATFIRMAET
HARRIS

Kopi av dette brev er sendt direkte til Hordaland fylkeskommune v/fylkesrådmannen og Bergen kommune Trafikketaten

Med vennlig hilsen
ADVOKATFIRMAET HARRIS DA

Knut R. Nergaard
Advokat / Partner
knut.r.nergaard@harris.no
907 86 338

Knut R. Nergaard

Fra: Holgernes, Tord Honne <Tord.Holgernes@bergen.kommune.no>
Sendt: 26. august 2015 11:18
Til: Bjørn Hanevik (bh@planetbergen.no); Knut R. Nergaard; Knut R. Nergaard
Emne: VS: Svar på spørsmål etter møte 20.8.2015 - Uteservering Torget
Vedlegg: Torget3_uterservingsareal.jpg; Uteservering Torget 2015 Kart.pdf

Hei,

takk for sist. Vi har nå mottatt svar på deres spørsmål til vegvesenet hva gjaldt arealinnskrenkninger m.m. Se epost nedenfor, samt to vedlegg til denne eposten. På bakgrunn av dette vil vi sende ut leiekontrakter for arealet innen kort tid.

Med vennlig hilsen

Tord Honne Holgernes
Gruppeleder/jurist
Prosjekt og myndighet
Trafikketaten

BERGEN KOMMUNE

Tlf: 55 56 95 09

Postadresse: Bergen kommune, Postboks 7700, 5020 BERGEN

Besøksadresse: Neumannsgate 1, 5015 BERGEN

Fra: Wensaas Kristina Ebbing [mailto:kristina.ebbing.wensaas@vegvesen.no]
Sendt: 24. august 2015 15:48
Til: Holgernes, Tord Honne
Kopi: Bischof, Kamilla Berven; Herdlevær, Gry; Kvam Unn Jenny Utne
Emne: Svar på spørsmål etter møte 20.8.2015 - Uteservering Torget

Hei!

Vi viser til møtet 20.8.2015 vedrørende uteservering på Torget. Etter møtet tok vi med oss flere punkter vi skulle følge opp. I denne e-posten vil vi kort svare på disse punktene.

Uteserveringsareal etter kl. 18

På møtet ble det stilt spørsmål om vi kan ha en ordning hvor uteserveringsarealet kan utvidet etter kl. 18. Statens vegvesen ønsker ikke en slik ordning, da vi vurderer at det fremdeles er mye trafikk på fortauet også etter kl. 18.

Begrunnelse for mindre areal utenfor Torget 15

Torget 15 har fått mindre areal i denne runden enn vi tidligere har gitt. Begrunnelsen for dette kom dessverre ikke klart frem i vårt notat, og vi beklager dette. Det er kummen på stedet, og oppsamling av vann, som gjør at vi trenger mer areal utenfor Torget 15. På grunn av kummen er det mindre effektivt gangareal her.

Begrunnelse for mindre areal utenfor Torget 3

Torget 3 er stedet som får betydelig mindre areal i denne runden. Dette er, som det blir forklart i notat og ble understreket i møtet, blant annet på grunn av ventende på bussen. Vi har fått flere henvendelser om at det er for trangt her.

Vi har imidlertid gjort en ny vurdering av hvor mye areal vi trenger utenfor nummer 3, og har kommet frem til at vi kan akseptere at arealet som er markert i vedlagt kart blir leid ut. Som vedlagt bilde viser, presiserer vi at arealet som kan leies ut er innenfor linjen som er satt mellom et punkt 1 meter ut fra veggen i sør, til punktet bak stolpen. Linjeføringen videre går til punkt 4 meter fra lehus ved nummer 11 (se kartet).

Hull i fortauet som faste installasjoner

Statens vegvesen er i utgangspunktet ikke negativ til en løsning som gjør det enklere å følge opp inngåtte avtaler. Vi kan derimot ikke per i dag svare på om dette er noe vi vil kunne tillate. Vi vil vurdere søknader om slike tiltak konkret sammen med blant annet driftsseksjonen vår.

Fisketorget

Det ble stilt spørsmål ved hvorfor fortausarealet ved Fisketorget (vestsiden av fylkesvegen) ikke er i henhold til retningslinjene og prinsippene vi har satt for Torget 3–17. Statens vegvesen har så vidt vi fant ut ikke uttalt seg i saker om serveringsareal/torgareal på denne siden, og vi er ikke kjent med hvordan saksbehandlingen har vært her. Vi vil følge opp saken og finne ut hvordan dette gjøres, og hvem som er ansvarlig for avtalene på Torget.

Dersom Trafikketaten ønsker det, kan Statens vegvesen være med og anwise nøyaktig avgrensing av uteserveringsareal på Torget.

Med hilsen
Kristina Ebbing Wensaas

Seksjon: Plan- og forvaltningsseksjon Bergen
Postadresse: Statens vegvesen Region vest, Askedalen 4, 6863 LEIKANGER
Besøksadresse: Spelhaugen 12, FYLLINGSDALEN
Telefon: +47 55516805 **e-post/Lync:** kristina.ebbing.wensaas@vegvesen.no
www.vegvesen.no **e-post:** firmapost-vest@vegvesen.no

Tenk miljø - spar papir. Trenger du å skrive ut denne e-posten?

Uteservering langs Torget for sesongene 2015 og 2016

Introduksjon

I 2014 gjennomførte Statens vegvesen en vurdering av hvor mye offentlig fortausareal vi kunne leie ut til uteservering for sesongen. Avtalene som har blitt inngått mellom serveringsstedene og Bergen kommune har tatt hensyn til våre uttalelser.

Statens vegvesen har i det siste fått mange henvendelser om uteservering og dårlig plass langs fv. 585 ved Torget. Både nasjonale, regionale og lokale målsettinger om at flere skal gå, sykle og reise kollektivt, gir sterke føringer for hvordan vi skal behandle søknader om uteservering. Tilbudet til disse trafikantene skal også være universelt utformet.

Med bakgrunn i disse hensynene og henvendelsene vi har fått, har vi gjort en ny vurdering av uteserveringsarealet på Torget. Denne gjennomgangen av adressene på Torget er basert på befaringer utført i august 2015. Vi legger fremdeles til grunn tidligere føringer fra Statens vegvesens interne notat fra 2014. I notatet har det blitt utarbeidet noen prinsipper ved behandling av hver enkelt søknad om leie av offentlig areal til uteservering. Med bakgrunn i trafikkmengden og trafikkmangfoldet på Torget, har vi vurdert at en bredde på minimum 4 meter må være åpen for fri passasje, og dette mener vi fremdeles er nødvendig.

Etter en totalvurdering av området vil det være noen endringer fra 2014. Vi har blitt mer oppmerksom på at bussholdeplassene krever mer areal enn det vi la til grunn i 2014. Rundt lehus og billettmaskiner er det effektive gangarealet mindre enn den fysiske konstruksjonen tilsier, ved at kollektivpassasjerer venter på bussen i disse områdene. Bussholdeplassens «egentlige fotavtrykk» på fortauet er større, og vi må derfor ha mer enn 4 meter mellom konstruksjonen og uteserveringsgrenser.

Utfordringen ligger derimot i hovedsak av oppfølging av inngåtte avtaler. Ved tidligere befaringer og gjennom henvendelser fra publikum vet vi at avtalene ofte ikke overholdes. Så vidt vi vet er det kun Torget 17 som ikke har gått ut over sitt uteserveringsareal. Vi vil her også presisere at markiser ikke skal gå over de grensene vi har satt, da dette fører til at det drypper vann på de som benytter seg av fortauet. I brev til kommunen i mai og desember 2014 påpekte Statens vegvesen at avtalene ikke ble overholdt ved at uteserveringen gikk ut

over det arealet vi ville leie ut. Også i 2015 har vegvesenet kontaktet kommunen med spørsmål om oppfølging av avtalene på Torget.

Videre følger en gjennomgang av adressene på Torget, og hvilket fortausareal vi finner at kan leies ut til uteservering etter en ny vurdering. Denne avgrensingen kan legges til grunn ut sesongen 2015 og for sesongen 2016. Kartet på siste side viser endringer fra vår vurdering i 2014. De arealene vi nå kan leie ut er markert med en mørkere grønnfarge. Gjennomgangen med bilder i dette dokumentet begrunner og presiserer disse endringene.

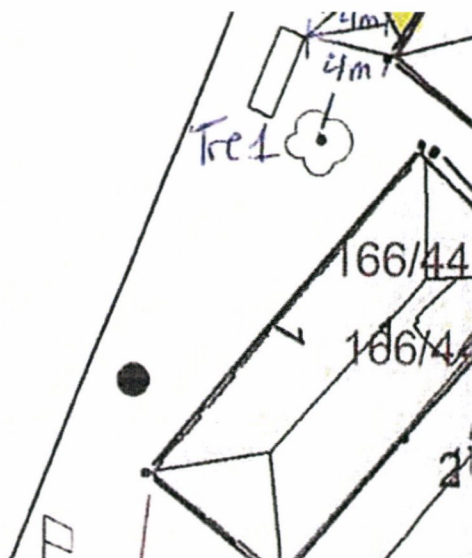
Vi vil presisere at grensene på kartet også gjelder markiser og inngjerding. Kartet viser arealet som kan disponeres til uteservering. Det vil være opp til hvert enkelt serveringssted å avgjøre hvordan de ønsker å bruke dette. Det vil for eksempel ikke være like praktisk med markiser utenfor alle stedene pga. geometrien av det arealet vi kan leie ut.

Vi vil også presisere at innkjøp av markiser o.l. gjøres på egen risiko. Torget er et byrom i endring, og kontraktene for utleie av offentlig areal til uteservering inngås for ett år av gangen. Vi kan derfor ikke forutsi hvordan vi vil stille oss til uteservering i dette området i fremtiden.

Gjennomgang av adresser

Torget 1

Har ikke uteservering i dag. Kan ikke påregnes i fremtiden på grunn av for trange forhold, samt bussholdeplass og venteareal for kollektivpassasjerer (bilde 1).

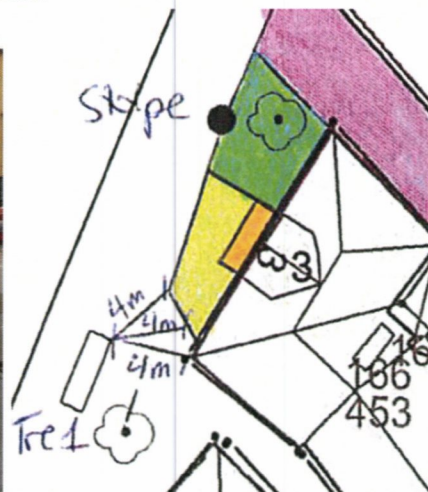

Bilde 1: Utklipp av vedlagt kart. Det vil ikke tillates uteservering utenfor Torget 1 i fremtiden.

Torget 3

Overskrider stadig tillatelsen ved å legge seg lenger ut i fortauet. På grunn av den nevnte problematikken med bussholdeplass, billettmaskin og ventende på bussen, trenger vi derfor mer plass enn 4 meter (bilde 2). Linjeføringen er også dårlig her med den uteserveringen vi har tillatt tidligere. Kartet viser hva vi kan tillate av uteservering for sesongen 2015 og 2016. I motsetning til tidligere vil vi frigjøre hjørnet sør for inngangen til gang- og ventereale og kun leie ut areal nord for inngangen til uteservering (bilde 3). Vi har tidligere vurdert at stolpen har vært en naturlig avgrensning av uteserveringen, og vi mener dette fremdeles kan gjelde som yttergrense. Ved befaringer har vi sett at inngjerdingen settes på utsiden av stolpen. Vi vil derfor presisere at grensene vi setter er absolutte, og at inngjerdingen må komme innenfor stolpen.

Arealet fremfor inngangen kan utleies slik at skjenkereglene kan overholdes, men det kan ikke settes opp møbler her, kun gjerder eller pullerter.

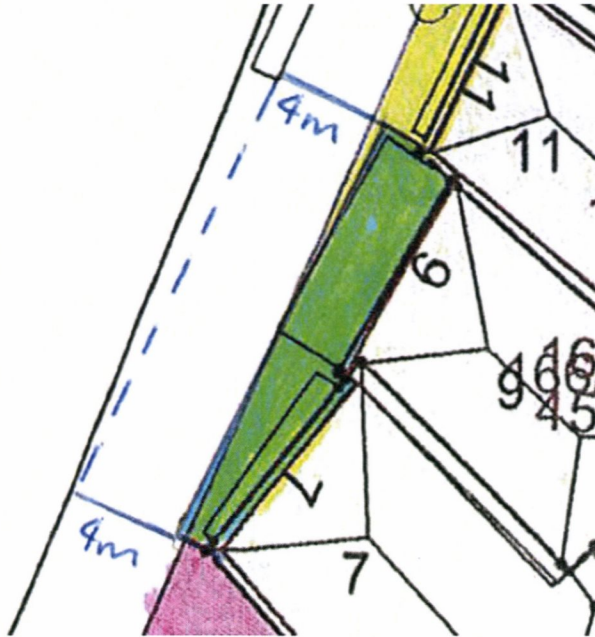

Bilde 2: Utenfor Torget 3. Bussholdeplassen, billettmaskin og dannelse av vanndam gjør at vi trenger mer areal til transportgruppene på fortauet.

Bilde 3: Utklipp av vedlagt kart som viser areal vi kan leie ut i 2015 og 2016 ved Torget 3.

Torget 7

Uteserveringen er også her utenfor gitte tillatelser. Vi kan akseptere uteservering slik at en holder effektivt gangareal på 4 meter bredde her (se bilde 4). Det vil derfor ikke bli store endringer i uteserveringsareal her. Vi presiserer at grensen gjelder for markiser også.

Bilde 4: Utklipp av vedlagt kart som viser tillatt uteserveringsareal ved Torget 7 og 9.

Torget 9

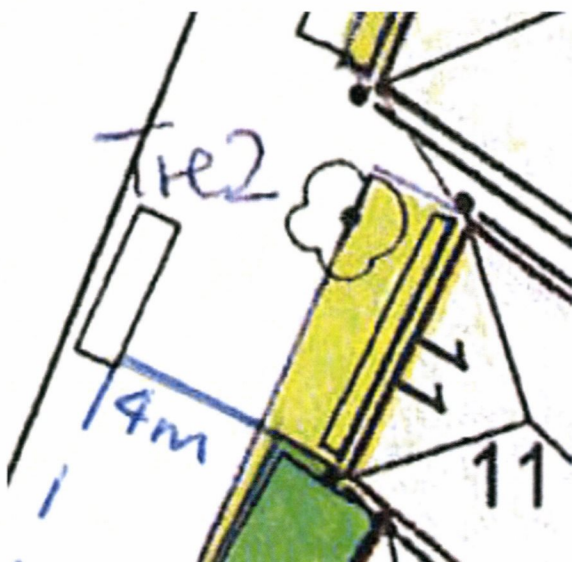
Ved befaring målte vi at serveringen her har overgått tillatelsen litt når det kommer til møbleringen (inngjerdingen skal stå innenfor person i oransje jakke på bilde 5), og at markisen henger langt utover det som er tillatt. Dette fører til at det drypper vann ned på brukere av fortauet på regnværsdager. Markisen må derfor tilpasses uteserveringsarealet bedre. Grensen for uteservering utenfor nummer 9 vil også ta utgangspunkt i 4 meter bredt effektivt gangareal målt fra lehuset. Det vil derfor ikke være store endringer her (bilde 4).

Bilde 5: Bilde fra befaring som viser at inngjerdingen går litt for langt ut (person i vegvesen-jakke står ved punktet som ivaretar 4 meter bredde for gangareal. Markisen henger langt utover grensen.

Torget 11

Her foregår det ikke uteservering i dag. Dersom det blir omgjort til et næringsformål som ønsker uteservering kan det ikke påregnes tillatelse til å leie fortausareal, på grunn av bussholdeplassen og den nevnte problematikken med venteareal for kollektivpassasjerer (bilde 6).

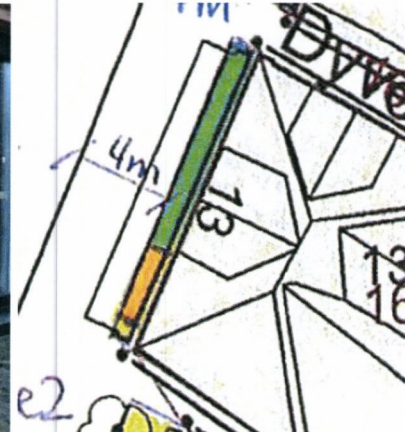
Bilde 6: Utklipp av vedlagt kart. Det vil ikke tillates uteservering utenfor Torget 11 i fremtiden.

Torget 13

Bordene som står der ved befaring er innenfor tillatelsen, men banneret sør for inngangen er utenfor den tillate grensen og skaper en barriere (se bilde 7). Vi har vurdert at vi kan fortsette å leie ut areal til uteservering her på 1 meter bredde nord for inngangen. Dette ivaretar 4 meter bred passasje. Vi vil derimot ikke kunne tillate uteservering sør for inngangen (ved banneret). Dette arealet må holdes åpent av hensyn til trafikk på fortauet og bussholdeplassen like ved. Dette vil derfor være en liten endring fra tidligere (bilde 8). Ved befaringen i august 2015 var bordene nord for inngangen innenfor grensen vi har satt, men det har tidligere vært problemer med overskridelser her. Vi vil presisere at dersom inngjerdingen som vist på bilde 7 ikke er tilstrekkelig etter Bergen kommunes regler om uteservering/sjenking (åpninger i inngjerdingen), kan det ikke tillates at inngjerdingen settes lenger ut.

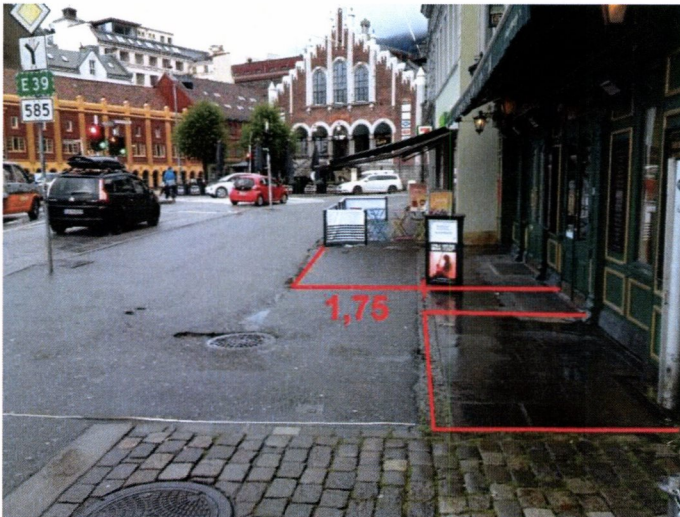
Bilde 7: Utenfor Torget 13. Bord og stol sør for inngang må vekk – kun servering nord for inngang tillatelse på 1 meter bredde.

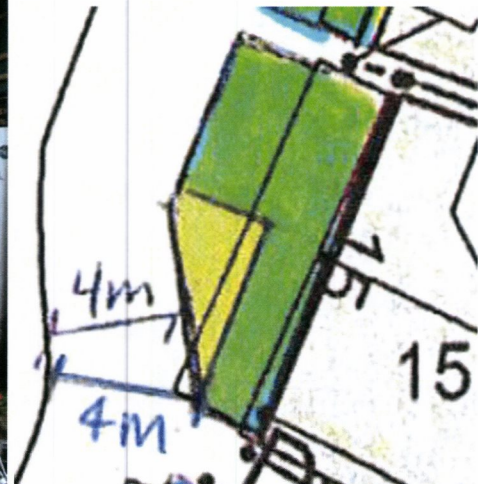
Bilde 8: Utklipp av vedlagt kart som viser tillatt uteserveringsareal ved Torget 13.

Torget 15

På grunn av svingen i fortauet vil vi kunne tillate at det foregår uteservering fram til brostein på inngangens sørside, mens det på inngangens nordside kan utvides 1,75 meter lenger ut fra brosteinskanten (fram til uteservering for nummer 17, se bilde 9). Dette vil derfor innskrenke uteserveringsarealet noe fra tidligere (bilde 10).

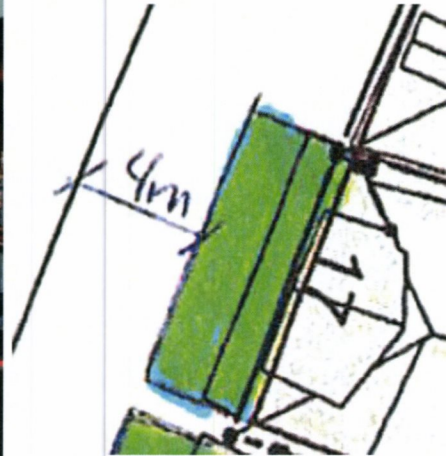
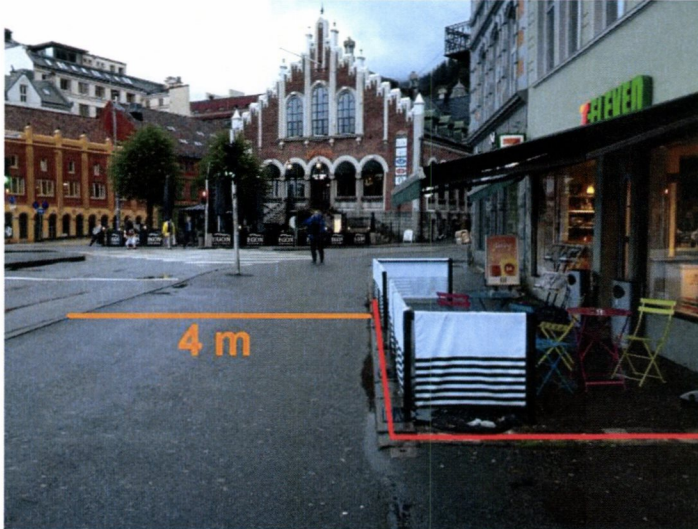
Bilde 9: Utenfor Torget 15. Uteservering tillates sør og nord for inngang, men med ulik bredde pga. sving i fortauet.

Bilde 10: Utklipp av vedlagt kart som viser tillatt uteserveringsareal ved Torget 15.

Torget 17

Her vil uteservering frem til naturlig skille ved tidligere fortauskant ivareta fri passasje på 4 meter (bilde 11). På grunn av lite gatemøbler og godt dekke kan vi tillate uteservering på det arealet vi har gitt tidligere (bilde 12).

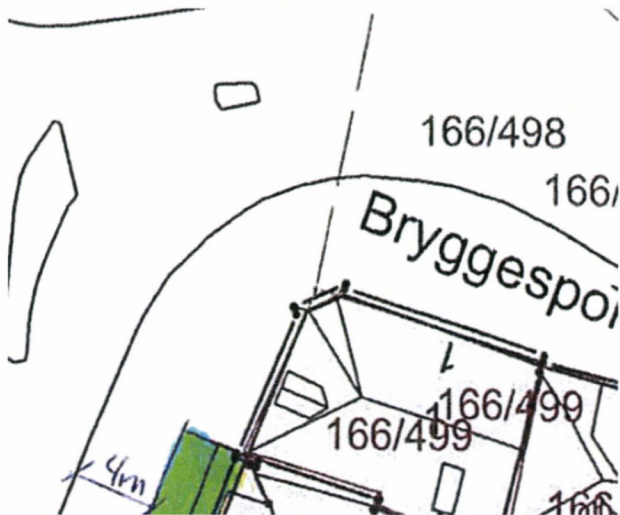

Bilde 11: Utenfor Torget 17. Uteservering kan tillates fra tidligere fortauskant og inn.

Bilde 12: Utklipp av vedlagt kart som viser tillatt uteserveringsareal ved Torget 17.

Torget 19

Her foregår det ikke uteservering i dag. Dersom det blir omgjort til et næringsformål som ønsker uteservering kan det derimot ikke påregnes tillatelse til uteservering. Ved dette travle gatehjørnet trenger vi alt fortausareal til både trafikk og venteareal for gangfeltet (bilde 13).

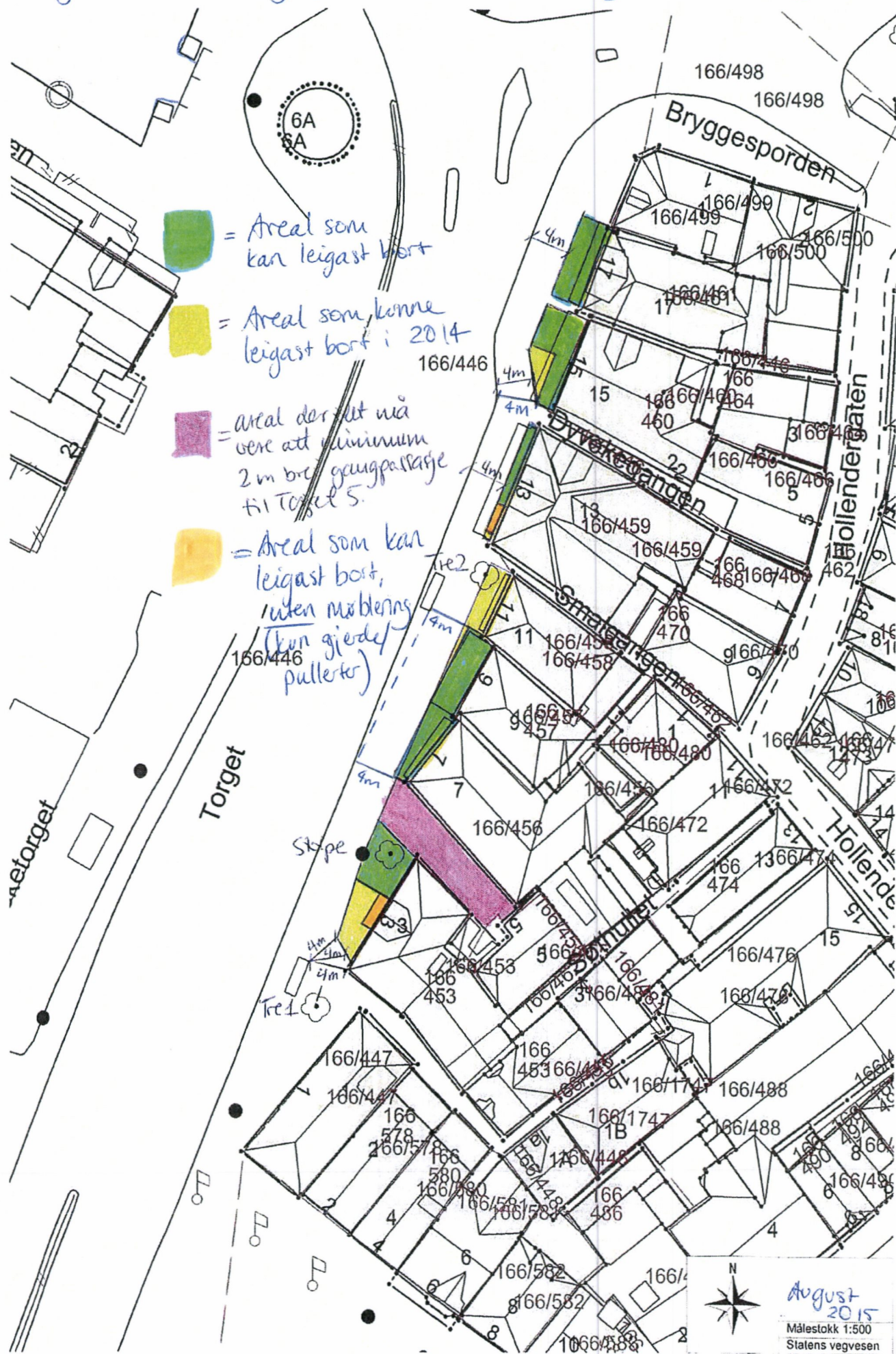
Bilde 13: Utklipp av vedlagt kart. Det vil ikke tillates uteservering utenfor Torget 19 i fremtiden.

Konsekvenser av brudd på avtaler

Statens vegvesen er skuffet over at mange av serveringsstedene ikke følger avtalene som har blitt inngått med Bergen kommune. Vi ser at oppfølgingen av avtalene fra kommunens side (v/ Trafikketaten) har blitt betydelig bedre, men vi forstår at det er krevende å kontrollere dette så ofte som det tilsynelatende er behov for. Vi har spesielt fått tilbakemeldinger fra publikum på at serveringsstedene tar seg til rette på solskinnsdager.

Dersom serveringsstedene ikke kan følge avtalene kan en konsekvens bli at Statens vegvesen ikke vil inngå flere slike avtaler, og det dermed ikke vil være lovlig å skjenke utenfor serveringsstedene. Serveringsstedene har fått flere beskjeder ved tilsyn, men det ser ikke ut til at dette nytter. Vi ønsker derfor at uteserveringsstedene, med unntak av nummer 17, ikke får flere sjanser. Dersom vi observerer at avtalene overskrides vil vi fra nå av, uten videre varsel, kunne avbryte inngåtte avtaler.

Leige av offentlig grunn til uteservering - 2015 og 2016

KOPI

Hordaland Fylkeskommune
SKYSS
att.: Oddmund Sylta
Pb. 7900
5020 BERGEN

Vår ref.:
34130/778996

Ansvarlig adv.:
Knut R. Nergaard

Dato:
15. september 2015

BUSSKUR LANGS TORGET

Jeg tilskriver Dem på vegne av Torget 7 AS, Torget 13 AS og Torget 15 AS.

Langs med Torget er det i dag etablert 3 bussholdeplasser med tilhørende busskur og betalingsterminaler, nemlig utenfor bankbygningen Torgallmenning 2, utenfor hjørnehuset Torget 1 og utenfor Torget 11 – 13.

Mine klienter mener at spesielt det siste busskur må være feilplassert. Dette busskur har vært skadet utallige ganger de siste årene, og man antar at det må være et av de dyreste i Skyss sin portefølje.

I tillegg er det på dette sted en konflikt mellom varelevering og busskur, hvilket i seg selv er uheldig. Snømåking på stedet er også problematisk.

Det mest effektive for alle funksjoner som skal ivaretas i området, er at busskur 3 flyttes vest for busskur 2.

Når man har brukt åpning av busskurene mot indre del av fortauene, burde disse være plassert nærmere veibanen.

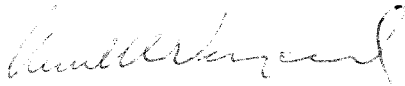
Mine klienter ønsker en dialog med Skyss for å forbedre forholdene. Man tar gjerne en felles befarung i så måte.

ADVOKATFIRMAET
HARRIS

Jeg hører gjerne fra Dem.

Kopi av dette brev er sendt Hordaland Fylkeskommune v/fylkesrådmannen.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Harris DA

Knut R. Nergaard
Advokat / Partner
knut.r.nergaard@harris.no
907 86 338